

Valstybinio audito ataskaita

GARANTINIO FONDO 2015 METŲ
ATASKAITŲ RINKINIO TEISINGUMAS BEI
LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO
IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMAS

2016 m. spalio 3 d. Nr. FA-P-20-5-9-1

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>IŽANGA</u>	<u>3</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>5</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>7</u>
1. <u>Finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumas</u>	<u>7</u>
2. <u>Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumas</u>	<u>8</u>
3. <u>Fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas</u>	<u>9</u>

ĮŽANGA

Audito tikslas – įvertinti 2015 metų ataskaitų rinkinio duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą.

Audituojamas subjektas – Garantinis fondas, adresas audituojamu laikotarpiu: Gedimino pr. 2, 01103 Vilnius. Audituojamas laikotarpis – 2015 metai.

Garantinis fondas yra išteklių fondas, iš kurio skiriamos lėšos Garantinio fondo įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyto dydžio išmokoms bankrutuojančių ar bankrutavusių įmonių ir fizinių asmenų darbuotojams, nutraukusiems su jais darbo santykius, taip pat darbuotojams, kurie tęsia darbo santykius, kai įmonė ar fizinis asmuo jiems yra įsiskolinęs.

Fondo lėšos kaupiamos ir saugomos Lietuvos Respublikos valstybės išdo bendrojoje sąskaitoje¹ ir naudojamos pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintą atitinkamų metų fondo lėšų sąmatą.

Fondo steigėja yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė, administratorius audituojamu laikotarpiu buvo Įmonių bankroto valdymo departamentas prie Ūkio ministerijos. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad nuo 2016 m. sausio 1 d. fondo administravimo funkcijos perduotos naujai biudžetinei įstaigai – Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybai, įsteigta sujungimo būdu reorganizavus² šį departamentą, Audito ir apskaitos tarnybą ir Turto vertinimo priežiūros tarnybą.

Administratorius, užtikrindamas darbuotojų apsaugą, jų darbdaviui tapus nemokiam, dalyvauja įgyvendinant nemokumo politiką, tvarko fondo buhalterinę apskaitą ir rengia fondo metinių ataskaitų rinkinį. Fondo veikloje taip pat dalyvauja fondo taryba, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Garantinio fondo taryba, kurios sudėtį tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, prižiūri fondo administratoriaus veiklą. Taryba priima sprendimus dėl fondo lėšų skyrimo, teikia pasiūlymus dėl fondo administravimo, jį reguliuojančių teisės aktų tobulinimo, tvirtina ir keičia fondo administravimo išlaidų sąmatą.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija tvarko fondo lėšų įplaukų ir išmokų apskaitą, finansų ministro nustatyta tvarka investuoja laikinai laisvas fondo lėšas. Valstybinė mokesčių inspekcija administruoja įmokas į Garantinį fondą, kurios sudaro pagrindinę fondo pajamų dalį. Finansų ministerija ir Valstybinė mokesčių inspekcija administratoriui teikia informaciją, reikalingą parengti ataskaitų rinkiniui.

Fondo finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais³, o fondo lėšų sąmatos

¹ Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas, 2000-09-12 Nr. VIII-1926 (2012-06-19 įstatymo Nr. XI-2079 redakcija), 3 str. 2 d.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-05-06 nutarimas Nr. 458 „Dėl sutikimo reorganizuoti Audito ir apskaitos tarnybą, Turto vertinimo priežiūros tarnybą ir Įmonių bankroto valdymo departamentą prie Ūkio ministerijos“;

³ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212, 19 str. 2 d.

vykdymo ataskaita ir jos aiškinamasis raštas sudaromi pagal finansų ministro įsakymu⁴ patvirtintas lėteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisykles. Fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 dienos teikiamas Vyriausybei, o ši, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 10 dienos⁵.

Valstybės kontrolei įstatymu pavesta⁶ kasmet atlikti fondo metinių ataskaitų rinkinio auditą.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl 2015 metų ataskaitų rinkinio duomenų pareiškama valstybinio audito išvadoje.

⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl lėteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

⁵ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (2013-12-03 įstatymo Nr. XII-637), 32 str. 6 ir 9 d.

⁶ Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas, 2000-09-12 Nr. VIII-1926 (2012-06-19 įstatymo Nr. XI-2079 redakcija), 9 str. 4 d.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁷, Tarptautinius audito standartus⁸ ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁹, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškreipimų, o fondo lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių. Audito metu buvo atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas. Audito procedūros buvo atliktos svarbiausiose – pajamų ir sąnaudų, metinių ataskaitų sudarymo, teisėtumo – audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Dėl finansinių ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Garantinio fondo 2015 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenis. Šį rinkinį sudarė finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų ir grynojo turto pokyčių ataskaita ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2015 m. gruodžio 31 d. duomenis.

Finansinės būklės ataskaitoje 2015 metų pradžioje turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 16 217,9 tūkst. Eur, pabaigoje – 25 312,6 tūkst. Eur.

Dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Garantinio fondo 2015 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis. Šį rinkinį sudarė fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita ir jos aiškinamasis raštas, parengti pagal 2015 m. gruodžio 31 d. duomenis.

Pagal audito metu vertintą fondo lėšų 2015 metų sąmatos vykdymo ataskaitą fondo lėšų likutis 2015 metų pradžioje – 15 917,7 tūkst. Eur, 2015 metais gauta 16 803,0 tūkst. Eur įplaukų, fondo 2015 metų išlaidos sudarė 8 030,5 tūkst. Eur, lėšų likutis 2015 metų pabaigoje – 24 690,2 tūkst. Eur.

Dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Garantiniame fonde vertinome 2015 metų fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams. Remdamiesi rizikos analize ir įvertinę veiksnius, turinčius įtakos tam tikroms audito sritims, atlikome išlaidų audito procedūras, t. y. vertinome, ar:

- išmokos darbuotojams apskaičiuotos, skirtos ir išmokėtos pagal įstatyme ir nuostatuose nustatytą tvarką¹⁰;

⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija).

⁸ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

⁹ Finansinio audito (1000–1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000, 4200 TAAIS) standartai (<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>).

¹⁰ Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas, 2000-09-12 Nr. VIII-1926 (2012-06-19 įstatymo Nr. XI-2079; 2013-05-16 įstatymo Nr. XII-318; 2013-12-19 įstatymo Nr. XII-711 redakcijos), 4 str. 1 d., 5 str., 6 str. 5 d. 1 p., 8 str. 5 d. 1 p.; Garantinio fondo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-03-27 nutarimu Nr. 246, 19–20 p.

- lėšos, skirtos mokėti už paraiškų parengimą, panaudotos pagal nustatytą tvarką¹¹;
- paraiškų skirti lėšas iš Garantinio fondo duomenys patikrinti pagal nustatytą tvarką¹²;
- paslaugų pirkimas vykdytas vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu¹³,
- fondo administravimui skirtos lėšos panaudotos fondo reikmėms¹⁴.

Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ar kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme į šių reikalavimų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes.

¹¹ Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas, 2000-09-12 Nr. VIII-1926 (2012-06-19 įstatymo Nr. XI-2079 redakcija), 4 str. 2 d. 2 p; Garantinio fondo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-03-27 nutarimu Nr. 246, 27 p.

¹² Įmonių bankroto departamento prie Ūkio ministerijos direktoriaus 2013-12-20 įsakymas Nr. V-100 „Dėl Paraiškų skirti lėšas iš Garantinio fondo nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

¹⁴ Vertintos ir analizuotos sutarčių sąlygos, darbų atlikimo priėmimo–perdavimo aktai, sąskaitos–faktūros.

AUDITO REZULTATAI

1. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO TEISINGUMAS

Garantinio fondo 2015 metų finansinių ataskaitų rinkinyje duomenys visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingi, išskyrus pastebėjimus dėl fondo socialinių įmokų pajamų, gautinų ir sukauptų gautinų sumų.

Už įmokų į Garantinį fondą, kurios sudaro pagrindinę fondo pajamų dalį, administravimą yra atsakinga Valstybinė mokesčių inspekcija¹⁵. Inspekcija, vadovaudamasi patvirtintomis taisyklėmis¹⁶, fondo administratoriui pateikė informaciją, reikalingą įmokų pajamoms ir su jomis susijusioms gautinoms ir sukauptoms gautinoms sumoms užregistruoti ir parodyti finansinėse ataskaitose. Metų pabaigoje fonde buvo užregistruota 1 009,9 tūkst. Eur gautinų ir sukauptų gautinų sumų iš inspekcijos ir 16 577,0 tūkst. Eur socialinių įmokų pajamų. Audito metu nenustatyta neatitikimų tarp fondo apskaitos duomenų ir inspekcijai pateiktos informacijos.

Valstybiniai auditoriai, atlikę audito procedūras Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fonde, kaip ir ankstesniais metais negavo įrodymų ir negalėjo patvirtinti, kad šio mokesčių fondo gautinų ir mokėtinų sumų likučiai teisingi. Todėl negalėjome patvirtinti, kad fondo Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2015 m. gruodžio 31 d. duomenis straipsnyje „Socialinių įmokų pajamos“ ir Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2015 m. gruodžio 31 d. duomenis straipsniuose „Gautini mokesčiai ir socialinės įmokos“ ir „Sukauptos gautinos sumos“ nurodytos sumos yra teisingos.

Siekiant gerinti verslo aplinką (mažinant mokesčių skaičių, įmokų skaičių, supaprastinant jų administravimą) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra gavusi Vyriausybės pavedimą¹⁷ apsvarstyti klausimą dėl įmokų į Garantinį fondą administravimo perdavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai. Valstybinė mokesčių inspekcija informavo¹⁸, kad 2015 m. gegužės 6 d. ir 2016 m. kovo 14 d. vykusiuose pasitarimuose buvo priimtas susitarimas, kad Finansų ministerija parengs teisės aktų pakeitimus, numatančius, kad nuo 2017-01-01 įmokas į Garantinį fondą administruos Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba.

¹⁵ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas, 2004-04-13 Nr. IX-2112, 15 str. 1 d.

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015-03-31 įsakymas Nr. 1K-122 „Dėl informacijos, reikalingos Garantinio fondo finansinėms ataskaitoms sudaryti, pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

¹⁷ Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2015-05-12 raštas Nr. (20.2-06)-R-3731 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

¹⁸ Valstybinės mokesčių inspekcijos informacija, elektroninėmis priemonėmis pateikta Valstybės kontrolei 2016-05-04.

2. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO TEISINGUMAS

Fondo įplaukas 2015 metais sudarė darbdavių įmokos (16 255,5 tūkst. Eur), lėšos, gautos iš darbdavių fondo administratoriaus reikalavimams tenkinti (459,4 tūkst. Eur), pajamos už investuotas laikinai laisvas fondo lėšas (65,3 tūkst. Eur) ir kitos teisėtai gautos lėšos (22,8 tūkst. Eur).

Surinktos fondo lėšos skiriamos išmokoms bankrutuojančių ar bankrutavusių įmonių darbuotojams išmokėti ir kitoms su tuo susijusioms išlaidoms apmokėti – banko operacijų, paraiškų parengimo (administratoriaus darbo dalinis apmokėjimas), fondo administravimo išlaidoms bei laikinai laisvų fondo lėšų investavimo išlaidoms (taip pat neigiamoms palūkanoms už lėšų laikymą Lietuvos banke) apmokėti.

Per 2015 metus išmokoms darbuotojams panaudota 7 944,8 tūkst. Eur – tai sudarė 98,9 proc. visų išlaidų. Kitoms išlaidoms apmokėti panaudota 85,7 tūkst. Eur.

Atlikę audito procedūras, reikšmingų fondo 2015 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kurį sudaro fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita ir jos aiškinamasis raštas, duomenų iškraipymų nenustatėme. Turime pastebėjimų dėl fondo biudžeto vykdymo, kurie nėra reikšmingi ir neturi įtakos mūsų nuomonei, tačiau yra svarbūs audituojamam subjektui.

Ankstesnio audito metu Valstybės kontrolė atkreipė dėmesį, kad Įmonių bankroto valdymo departamentas 2014 metais neplanavo išlaidų, susijusių su darbuotojų, administruojančių fondą, darbo užmokesčiu ir su valstybės įmonei Turto bankui mokamu atlygiu.

Departamentas atsižvelgė į pateiktus pastebėjimus, ėmėsi priemonių neatitikimams pašalinti ir minėtas išlaidas įtraukė į 2016 metų fondo lėšų sąmatą. Departamentas informavo¹⁹, kad patikslinti 2015 metų fondo lėšų sąmatą nebuvo galimybės, nes 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas jau buvo pateiktas Seimui svarstyti. Todėl 2015 metų fondo sąmatos vykdymo ataskaitoje nebuvo parodyta reali fondo įplaukų ir išlaidų suma. Fondo išlaidos sumažintos 100,2 tūkst. Eur, nes darbuotojų, administruojančių fondą, darbo užmokesčio išlaidos apmokėtos iš Ūkio ministerijos Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programos lėšų, o atlikus atlygio valstybės įmonei Turto bankui ir jo išieškotų lėšų užskaitą, ir fondo įplaukos, ir, atitinkamai, išlaidos sumažintos 65,6 tūkst. Eur.

¹⁹ Įmonių bankroto valdymo departamento prie Ūkio ministerijos 2015-08-26 raštas Nr. (1.9)A21-1323 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

3. FONDO LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMAS

Pagal Seimo patvirtintą 2015 metų fondo lėšų sąmatą lėšos buvo naudojamos fondo įstatyme ir nuostatuose nurodytiems poreikiams.

Atlikę audito procedūras, fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pažeidimų nenustatėme.

Valstybės kontrolierius

Arūnas Dulkys

Auditas atliktas, vykdant 2015-10-21 pavedimą Nr. P-20-5.

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Toma Pacevičiūtė (grupės vadovė)

Martynas Mažutis